

“कृषिमा आधुनिकीकरण, पर्यटन पूर्वाधार, सामुदायिक शिक्षामा सूधार र समावेशीता र सुशासनको माध्यम द्वारा दुहुँ गाउँपालिकाको समृद्धी”

“स्वच्छ दुहुँ, सुन्दर दुहुँ, समृद्ध दुहुँ”

बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

आ.व. २०७७/०७८

दुहुँ गाउँपालिका
हिकिला, दार्चुला

२०७७ साल अषाढ १० गते

खण्ड १- परिचय र समिक्षा

दुहुँ गाउँपालिकाको छैटौँ गाउँसभाका अध्यक्ष ज्यू,
गाउँ सभाका सदस्यहरु,
सम्पूर्ण कर्मचारीहरु,
उपस्थित सम्पूर्ण बुबा आमा दाजुभाई तथा दिदिबहिनिहरु ।

नेपालको संविधान, २०७२ जारी भई कार्यान्वयनमा आए पश्चात तीन तहको राज्य संरचना अनुरूपको स्थानीय तहको रूपमा रहेको यस दुहुँ गाउँपालिकाले नेपालको संविधान २०७२, विद्यमान ऐन तथा कानून बमोजिम वार्षिक बजेट स्वीकृत गरी कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरेको तीन वर्ष पुरा भएको छ ।

यस पुनित घडीमा सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु, लोकतान्त्रिक आन्दोलनका अग्रज व्यक्तित्वहरु प्रति सम्मान प्रकट गर्दै, यस अवधिमा दुहुँ गाउँपालिकालाई सवै तवरले सहयोग गर्नु हुने, आदरणीय दुहुँ गाँउ पालिका वासी सम्पूर्ण जनसमुदायहरु प्रति कृतज्ञता र धन्यवाद प्रकट गर्दछु ।

समुन्नत तथा दिगो विकास सहितको समृद्धी भन्ने सोचका साथ दुहुँ गाउँपालिकाले तीन पटक नीति तथा कार्यक्रम र वजेट सार्वजनिक गरिसकेको छ । वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र वजेटको उद्देश्य पुरा गर्न गाउँ सभाले आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार, सुशासन लगायतका क्षेत्रहरुमा विभिन्न कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गरि रहेको छ । अगामी आ.व. को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट निर्माणको पृष्ठभूमिमा चालु आ.व.को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको समिक्षा सहित आ.व. २०७७।०७८ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय गाउँ सभामा पेश गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

१. चालू आ.व. को नीति तथा कार्यक्रमको समिक्षा

(क) आर्थिक क्षेत्र: चालू आ.व. मा कृषि, पशु, उद्योग, सहकारी र पर्यटन क्षेत्रमा रकम विनियोजन गरी कृषि मार्फत उपाध्यक्ष युवा स्वरोजगारी, प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना, पशु सेवा प्रसार, गरीवी निवारणका लागि लघु उद्यम बिकास, साहसिक पर्यटन पूर्वाधार जस्ता कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन भइरहेका छन ।

कार्यक्रमका सवल पक्षहरु:

- १) युवाहरुलाई उत्पादन मुलक कृषि, पशु र व्यवसायिकतामा जोड दिइएको छ ।
- २) कृषिमा आधुनिक बिउ वितरण कृषि औजारको वितरण फलफूल बोट वितरण लगायत विभिन्न तालिम र प्रविधि प्रयोगमा बृद्धी गरिने छ ।
- ३) बाख्रापालन, कुखुरापालनमा व्यवसायिकता वढेको छ ।
- ४) पशु स्वास्थ्य सुविधामा सहजता भएको छ ।
- ५) कृषि र पशुपालनमा व्यवसायिक चेतनाको विकास भएको छ ।

कार्यक्रमका चुनौतीहरु:

- १) युवाहरुमा श्रम प्रति सम्मानको भावना जागृत गराउनु पर्नेछ ।
- २) समयमा आधुनिक बिउ, उपकरण, वेर्ना उपलब्ध गराउन सकिएको छैन ।
- ३) हाल फैलिइरहेको कोरोना भाइरसका कारण तोकिएको समयमा आधुनिक विउ, उपकरण लगायत विभिन्न कार्यक्रमहरु समयमा गर्न सकिएको छैन ।

(ख) सामाजिक क्षेत्र: शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाइ, संस्कृति पर्वद्धन, खेलकुद, सामाजिक समावेशीकरण जस्ता क्षेत्रहरुमा रकम विनियोजन गरी, कक्षा कोठामा शिक्षक विद्यालयमा अभिभावक कार्यक्रम, विद्यालय भौतिक संरचना निर्माण, स्वास्थ्य संस्था पूर्वाधार निर्माण, घुम्ती स्वास्थ्य सिवर, जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य जाँच तथा औषधी वितरण, खा.पा. योजना निर्माण तथा मर्मत, मन्दिर निर्माण तथा मर्मत, लक्षित वर्ग कार्यक्रमहरु लाई संचालित रहेका छन ।

कार्यक्रमका सवल पक्षहरु:

- १) प्रस्तावित विद्यालयहरुमा सहजकर्ता शिक्षक उपलब्ध गराइएको छ ।

- २) माध्यमिक विद्यालयहरूमा एस.इ.इ. परिक्षाका तयारी कक्षाहरू, प्रोत्साहन सम्बन्धी कार्यक्रमहरूले गर्दा शैक्षिक सूधारमा सहयोग पुगेको छ ।
- ३) विभिन्न विद्यालयहरूमा भौतिक पूर्वाधारको सुविधामा वृद्धि भई कक्षाकोठा व्यवस्थापनमा सहजता भएको छ ।
- ४) कोभिड – १९ नियन्त्रण तथा रोकथाम, पाठेघर खसेका महिलाहरूको उपचार, दिर्घरोगी औषधी उपचार, राहत जस्ता कार्यक्रमहरूले जनताको स्वास्थ्य सुरक्षा बढाएको छ ।

(ग) **पूर्वाधार क्षेत्र:** स्थानिय सडक, बाटो, कार्यालयको प्रशासनिक भवन, सिंचाइ, लघुउर्जा जस्ता पूर्वाधार विकासका क्षेत्रमा रकम विनियोजन गरी, गाँउपालिका अध्यक्ष सडक निर्माण कार्यक्रम, पिसिसि वाटो निर्माण, साना सिंचाइ जस्ता कार्यक्रमहरू संचालनमा रहेका छन ।

कार्यक्रमका सवल पक्षहरू:

- १) हिकिला शिद्वटोपी, जोशीगाउँ फारा सडकको निर्माण कार्य लाई निरन्तरता दिइएको छ, चालु आ.व.मा उक्त सडक खण्डका दुई ओटा प्याकेज निर्माण गरिएका छन ।
- २) चुनौतीपूर्ण योजनाको रुपमा रहेको फारा खानेपानी तथा सरसफाई योजना सम्पन्न हुने अवस्थामा छ ।
- ३) नेपालकै लामो थल सिलिड.चौरा झो.पु. निर्माणकार्य सुरु भई यसै आ.व.को चैत्र मसान्त भित्र सम्पन्न गरिने लक्ष्य रहेकोमा कोरोना भाइरसका कारण देश बन्दाबन्दीको अवस्थामा भएकोले सम्पन्न गर्न सकिएन ।
- ४) स्वास्थ्य संस्थाहरूमा संरचनागत सुधार भएको छ ।

(घ) **बन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र:** विश्वभर फैलिएको कोरोना भाइरसको रोकथाम नियन्त्रणका लागि विपद व्यवस्थापन कोषलाई प्रभावकारी रुपमा संचालनमा ल्याइएको छ, नर्सरी निर्माण, ढल निकास, नर्सरी स्थापना जस्ता कार्यक्रमहरू संचालित रहेका छन ।

कार्यक्रमका सवल पक्षहरू:

- १) विपदमा परेकाहरूले राहत प्राप्त गरिरहेका छन, कोरोना भाइरसका कारण देश बन्दाबन्दी भएको अवस्थामा दुहुँ गाउँपालिकाबाट तीन चरणमा राहत वितरण गरिएको छ । जनतालाई प्रत्यक्ष रुपमा सेवा पुग्ने कार्यक्रम अन्तरगत घुम्ती पसल संचालनमा ल्याइएको छ । दुहुँ गाउँपालिका भन्दा बाहिर बन्दाबन्दीका कारण समस्यामा परेका नागरिकहरूलाई दुहुँ गाउँपालिकाकै व्यवस्थापनमा आफ्नो घरमा भित्र्याएका छौ । अध्ययनको हिसाबले जिल्ला बाहिर रहेका विद्यार्थीहरूलाई राहत स्वरुप रु. ३०००/- वितरण गरेका छौ । कोरोना भाइरसका कारण आम नागरिकमा पर्ने प्रभाव दुख कष्टलाई न्युनिकरण गर्न दुहुँ गाउँपालिका हातेमालो गरि सहकार्य गर्न तयार रहने छ ।

२) विपद पूर्वको सजगता वढेको छ ।

३) विपद वाट क्षतिग्रस्त संरचना पुनर्निर्माण भइरहेको छ ।

(ड.) संस्थागत बिकास सेवा प्रभाव र सुशासन: सुचना प्रभाव, सार्वजनिक सुनवाई, सार्वजनिक परीक्षण, तथ्यांक संकलन र व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालित रहेका छन भने केही कार्यक्रमहरु बन्दाबन्दीका कारण समयमा गर्न सकिएको छैन ।

कार्यक्रमका सवल पक्षहरु:

१) गाउँपालिका, वडा कार्यालयहरु, योजना र कार्यक्रमहरुमा सार्वजनिक सुनवाई अनिवार्य गरिएको छ ।

२) योजनाहरुमा आर्थिक लेनदेनको प्रवृति शुन्यमा झरेको छ ।

(च) अन्य कार्यक्रमहरु:

१) यस वर्ष वडा अध्यक्ष टोल सुधार कार्यक्रम सहयोगी संस्था सि.आर.डि.एस. मार्फत संचालन गरिएको छ । यसमा अपेक्षाकृत उपलब्धी हासिल गरिएको छ ।

२) कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुलाई अनुशिक्षण कार्यक्रम गरिएको भएतापनि नयाँ कर्मचारीहरुलाई सेवा प्रवेश तालिम लगायत आधारभूत तालिम दिन नसकिएको अवस्था छ । उक्त तालिमहरुलाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

३) राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण लाइन जडानका लागि एच.टी. लाइन र एल.टी. लाइन वडा नं. १ मा जडान भैसकेको र अन्य वडा हरूमा जडान भइरहेको अवस्था छ ।

४) वडा नं. ३ मा रहेको श्री जनविकास मा वि बारबाजको छात्रावास भवन निर्माण सम्पन्न भएको छ ।

५) गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवनको निर्माणको सम्झौता गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा छ । वडा नं. ५ र वडा नं. ४ को वडा कार्यालय भवन उपभोक्ता समिति मार्फत संचालन गर्ने गरि कार्य प्रारम्भ भैसकेको छ ।

६) खेतीगाड झो पु को निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । र सिमार झो पु को निर्माण कार्य अगाडी बढेको छ ।

खण्ड २-अगामी आ.व. २०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम

२.१ सोच

क. यस वर्ष पनि “दिगो पूर्वाधार विकास, कृषिमा व्यवसायिकता, शिक्षा, स्वास्थ्यमा जवाफदेहिता, युवा श्रमशिलता र सुशासनको माध्यम द्वारा दुहुँ गाउँपालिकाको समृद्धी” । भन्ने सोचका साथ दुहुँ गाउँपालिका अगाडी बढेको छ ।

ख. “स्वच्छ दुहुँ, सुन्दर दुहुँ, समृद्ध दुहुँ” को नारा समेत हाम्रो आधारभूत सोच रहेको छ ।

२.२ लक्ष्य

क. खाद्य बालीमा आत्मनिर्भरता, तरकारी, फलफुल, पशुपालनमा व्यवसायिकताको माध्यम द्वारा प्रति व्यक्ति आमदानीमा बृद्धी गर्ने ।

ख. सामुदायिक शिक्षा र स्वास्थ्य सेवामा जवाफदेहिता, योजनावद्ध पर्यटकीय र पूर्वाधार विकास र समावेशीता प्रशासनमा सुशासनको माध्यम द्वारा दिर्घकालीन आर्थिक समृद्धी प्राप्त गर्ने।

२.३, उद्देश्य

क. स्थानिय सडकहरुको निर्माणकार्यमा तिव्रता, संघीय सडकको स्तरोन्नती गरी सडक नेटवर्कलाइ आर्थिक उन्नतीको आधार बनाउने जस अन्तरगत हिकिला शिद्धटोपी सडक, जोशीगाउँ बारबाज फारा सडक लाई लिन सकिन्छ ।

ख. विद्यालयहरुको भौतिक सुधार गरी, सामुदायिक विद्यालयहरुको गुणस्तर सुधारमा सरोकार वालालाइ जवाफदेही बनाउने ।

ग. कृषि, लघु उद्यम, पर्यटन जस्ता आय मुलक क्षेत्रहरुमा युवाहरुलाइ संलग्न गराइ स्वरोजगारी सृजना गर्ने ।

घ. महिला, दलित, अपाङ्गहरुका लागि आर्थिक सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरु संचालन गरि आत्मनिर्भर बनाउने ।

ड. स्वास्थ्य संस्थाहरुको सुदृढीकरण गरि माहामारी नियन्त्रण, स्वास्थ्य सुरक्षा र सचेतनाको माध्यमद्वारा सरसफाइको सुनिश्चितता गर्ने ।

च. खानेपानी अभाव भएका क्षेत्रहरुमा खानेपानी योजना संचालन गर्ने र पूर्व निर्मित खानेपानी योजना हरुलाइ व्यवस्थित गरि आधारभूत खानेपानी सुविधा सुनिश्चित गर्ने ।

२.४ अपेक्षित उपलब्धि

- क. सवै वार्डहरूमा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रत्याभुत हुनेछ, ब्रह्मदेव स्वास्थ्य चौकीमा प्रसुती केन्द्रको संचालन यथाशिघ्र हुने छ ।
- ख. महिला, दलित, अपाङ्ग एवं युवाहरू आयमूलक काममा संलग्न हुने छन ।
- ग. आधारभूत खानेपानीको सुविधा साथै पुर्ण सरसफाइ युक्त टोलहरूको बिकास हुने छ।
- घ. धार्मिक, सास्कृतिक, साहसिक पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माणको गती तिव्र हुने छ ।
- ङ. विकट बस्तीहरूमा यातायत पहुँच पुग्नेछ र आन्तरिक प्रर्यटन प्रर्वद्धन हुनेछ ।
- च. सामुदायिक विद्यालयहरूको भौतिक तथा शैक्षिक वातावरणमा सुधार आउने छ, विद्यार्थी भर्नादर, कक्षा छाडने दरमा शैक्षिक गुणस्तर सुधार हुने छ ।
- छ. किसानहरूले कृषिमा आधुनिकिकरणका माध्यमबाट कृषि व्यवसाय सुरुवात गर्ने छन, खाद्यान्न उत्पादनमा वृद्धी हुने छ ।
- ज. युवाहरू तरकारी खेती, फलफूल खेती, पशुपालन, जडीवुटी खेती जस्ता उद्यमहरूमा संलग्न हुने छन, विदेश पलायन घट्ने छ, उद्यमशीलता बढ्ने छ ।
- झ. घरदैलोमा वित्तिय सेवामा पहुँचले समयको बचत भई उक्त समय अन्य कार्यमा लगाउन पाउने तथा जेष्ठ नागरिकहरूलाई सहजता हुने छ ।
- ट. सुपथ मुल्य पसलको माध्यमबाट नागरिकहरूले उचित मुल्यमा घरदैलोमै खाद्य लगायतका बस्तुहरू उचित मुल्यमा प्राप्त गर्ने तथा आफुले उत्पादन गरेका बस्तु उचित मुल्यमा बेच्न पाउने छन ।
- ठ. कोभिड - १९ को रोकथामका लागि मानव श्रोतको परिचालन गरिने छ ।

२.२ बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र वजेट तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका नीति तथा आधार

- क) नेपालको संविधानले प्रत्याभुत गरेका मौलिकहकहरू, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरू ।
- ख) स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- ग) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- घ) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४

ड) संघीय, प्रादेशिक नीति कार्यक्रम तथा वजेट २०७५

च) स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४(परिमार्जन)

छ) स्रोत साधन

ज) दुहुँ गाउँपालिकाका जनताहरूका अपेक्षा, आवश्यकता, माँग र सुझावहरू

२.२.१ क्षेत्रगत नीति तथा आधारहरू

(क) आर्थिक क्षेत्र: कृषि, गैर कृषि, उद्योग तथा वाणिज्य, पर्यटन, सहकारी तथा वित्तियर वन तथा वनस्पतीको उपयोग

(ख) सामाजिक क्षेत्र: शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानि तथा सरसफाई, संस्कृति प्रर्वद्धन, लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण ।

(ग) पूर्वाधार क्षेत्र: सडक, सिंचाई, भवन तथा सहरी विकास, उर्जा, घरेलु तथा लघुउद्यम र संचार

(घ) वातावरण तथा विपदव्यवस्थापन क्षेत्र: वन तथा भू(संरक्षण, जलाधार संरक्षण, वातावरण संरक्षण , जलवायु परिवर्तन फोहोरमैला व्यवस्थापन, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, विपद व्यवस्थापन ।

(ड) संस्थागत बिकास, सेवा प्रभाव: मानव संशाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, संस्थागत पूर्वाधार ।

(च) वित्तिय व्यवस्थापन र सुशासन: (संघीय सरकार र प्रदेश सरकार बाट प्राप्त अनुदान यसगाउँपालिकाको आन्तरिक आय तथा अन्य गैरसरकारी र दातृ निकायहरूबाट प्राप्त अनुदान र साझेदारी कोषको रकमबाट आवश्यक वित्तिय व्यवस्था गरिनुको साथै वित्तीय सुशासनको लागि पारदर्शिता र जवाफदेहिताको नीति अवलम्बन गरिएकोछ ।

आदरणीय उपस्थित गाउँसभा सदस्य ज्यूहरू !

दुहु गाउँपालिकालाई प्राप्त भएका सबै सम्भावना र अवसरहरूलाई सम्पत्तीको रूपमा ग्रहण गर्दै वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख आधारहरूको जगमा टेकेर “स्वच्छ दुहुँ, सुन्दर दुहुँ, समृद्ध दुहुँ” दुहुँ गाउँपालिका निर्माण गर्ने प्रतिबद्धताका साथ अब म दुहु गाउँपालिकालको आगामी वर्षको वार्षिक मुख्य मूख्य क्षेत्रका नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

१) कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी नीति:

१. माटो परिक्षणका माध्यमबाट एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिने छ तरकारी पकेट क्षेत्र, फलफूल पकेट क्षेत्र, दाल पकेट क्षेत्रको रूपमा वडाहरूको पहिचान गरिनेछ ।
२. एक वडा एक प्राविधिको माध्यमबाट किसानहरूलाई कृषि र पशुपालनको प्राविधिक सेवा घरघरमा उपलब्ध गराइनेछ ।
३. कृषि क्षेत्रको उत्पादन वृद्धी गर्न आधुनिक सिंचाइ, मल विउ ढुवानी, वाली बिकास, कृषि प्रसारकार्यक्रम संचालन गरि खाद्यवालीमा आत्म निर्भरता हासिल गर्न विभिन्न प्रकारका अनुदान दिइने नीति लिइने छ ।
४. कृषि उपजहरूको बजार प्रवर्धन गर्न सुपथ मुल्य पसलमा संकलन केन्द्र स्थापना गर्ने तर्फ पहल गरिने छ ।
५. व्यवसायीहरूलाई प्रोत्साहित गर्न उत्कृष्ट कृषक, पशुपन्थी व्यवसायी, उद्यमीहरूलाई पुरस्कृत गरिने छ ।
६. व्यवसायिक रूपमा कृषि पैदावारको उत्पादन र प्रसोधन गर्न तथा उच्च मुल्य प्राप्त गर्न सहकारी, समुह र व्याक्ति लाई मल विऊ विरुवा खरिदमा अनुदान उपलब्ध गराईने र पुजिगत अनुदानको समेत व्यवस्था मिलाईने छ ।
७. स्याउ जोन इकाई संग समन्वय गरी संभाव्य स्थानहरूमा स्याउ खेती विस्तार गरिने छ ।
८. पालिका भित्र ओखर खेतीको संभावना भएका क्षेत्रहरूमा ओखर पकेट क्षेत्र बनाई ओखर खेती विस्तार गरिने छ । सुन्तला जातका बोट विरुवाको व्यवसायिक खेतीका लागि प्रोत्साहन स्वरुप विरुवा वितरण गरिने छ ।
९. गाउँपालिका, विषयगत कार्यालयहरू, परियोजना लगायत कृषि क्षेत्रमा काम गर्ने संघ-संस्था एवं अन्य निकायहरूको समन्वय र सहकार्यमा केही क्षेत्र पहिचान गरी अर्गानिक खेती गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । दुहु गाउँपालिकालाई आर्गानिक खेती उन्मुख पालिकाको रूपमा विकास गरिनेछ ।
१०. पशु स्वास्थ्य सेवामा विस्तार, नस्ल सुधार, कृत्रिम गर्भाधान पशुआहारमा सुधार र पशु स्वास्थ्य सेवाको लागि प्राविधिक जनशक्तिको परिचालन मार्फत दुहु गाउँपालिकालाई पशुपालन क्षेत्रको रूपमा विकास गरी मासु तथा दुधको लागि आत्मनिर्भरता तर्फ उन्मुख एवं प्रोत्साहन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
११. कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय लाई प्रभावकारी बनाउन कृषि गाउँघर क्लिनिक तथा पशु स्वास्थ्य शिविरहरू नियमित रूपमा संचालन गरिने छन ।
१२. कृषि बिमा तथा पशु बिमा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१३. कृषि तथा भेटनरी एग्रोभेट स्थापना गर्ने तर्फ पहल गरिने छ ।

१४. एक बस्ती एक नमुना कृषक मार्फत गाउँपालिका भित्रका विभिन्न बस्तिहरुमा नमुना कृषक छनौट गरि विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
१५. व्यवसायिक रुपमा बाख्रा पालन गर्न इच्छुक किसानका लागि निश्चित तोकिएको अनुदानमा बाख्रापालन व्यवसाय कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।
१६. फलफूलका विरुवा उत्पादन गर्न नर्सरी निर्माण कार्यलाई निरन्तर संचालन गरिने छ ।
१७. कृषकहरुले उत्पादन गरेको बस्तु विक्रि गर्दा रेकर्ड राखी किसानलाई उक्त उत्पादनको आधारमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइने छ । जसले गर्दा किसानहरु कृषि तथा पशुपालनका लागि स्वरोजगार बन्ने र स्थानीय उत्पादन वृद्धी भई आमदानीमा समेत वृद्धी हुनेछ । र दुहुँ गाउँपालिकाका नागरिकहरुले स्थानीय उत्पादनको उपभोग गर्न पाउनेछन ।
१८. नियमित पशु सेवा प्रसार कार्यक्रम भैसीपालन, बाख्रापालन, भेडापालन, कुखुरापालन, माछापालन, गाईपालन जस्ता कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।

२) वन, वातावरण तथा भू - संरक्षण सम्बन्धी नीति:

- पालिका भित्रका सामुदायिक, निजी, कबुलियती बनहरुलाई व्यवस्थित गरिने छ ।
- जडिबुटी खेतीको सम्भाव्यता अध्ययन गरि जडिबुटी खेतीमा प्रोत्साहन गरिने छ ।
- भू-क्षय तथा प्राकृतिक प्रकोपको दृष्टिकोणबाट संवेदनशील मानिएका तथा उक्त जोखिममा परेका क्षेत्रहरुलाई पहिचान गरि संरक्षणको लागि प्रवन्ध मिलाईने छ।
- विपद न्यूनीकरण गर्न, राहत तथा पुर्ननिर्माणकार्यलाई प्रभावकारीरुपमा अगाडी वढाउन विपद व्यवस्थापन कोष लाई थप व्यवस्थित गरि निरन्तरता दिइने छ ।
- नयाँ निर्माण भएका सडकहरुको दुबै छेउ वृक्षारोपण गर्ने कार्यक्रमको प्रारम्भ गरिने छ ।

३) शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति:

- सामुदायिक विद्यालयमा संचालित कक्षा कोठामा शिक्षक विद्यालयमा अभिभावक कार्यक्रमलाई थप परिमार्जन सहित निरन्तरता दिइने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुको शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको व्यवस्थापन गर्न दरवन्दी मिलान कार्य अगाडी वढाईने छ ।

- गाँउपालिका क्षेत्रमा रहेका विद्यालयहरूको भौतिक संरचना निर्माण र मर्मतको कार्यक्रम लाइ निरन्तरता दिइने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूलाई सूचना प्रविधि उन्मुख गराउन इ लाइवेररी, इ लर्निङ डिभाइस उपलब्ध गराइ शिक्षकहरूलाई तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- विद्यालयका प्र अ र व्यवस्थापन समितिहरू सित सिकाई कार्ययोजना करार सम्झौता गरिने नीति लिइने छ ।
- शिक्षकहरूलाई विषयगत सिकाइ उपलब्धका आधारमा जवाफदेही बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत बालविकास सहयोगी तथा कर्मचारीहरूका लागि प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिने छ ।
- बालविकास केन्द्रहरूको कक्षाकोठा व्यवस्थापन गरी बालविकास शिक्षाको गुणस्तर वृद्धि गर्न शिक्षकहरूलाई पुनर्ताजगी तालिम र प्रोत्साहन भत्ता व्यवस्था गरिने छ ।
- विद्यालयहरूमा सिकाई गुणस्तर बृद्धि गर्न अनुगमन तथा निरीक्षणमा जोड दिइने छ ।
- आधारभूत तहका बालबालिकहरूको सिकाइ उपलब्धी वृद्धि गर्न बालमैत्री कक्षाकोठाको व्यवस्थापन गरिने छ
- विद्यार्थीहरूमा अनुशासन ,स्वच्छ प्रतिस्पर्दा तथा स्वावलम्बि भावनाको बिकास गर्न पालिका स्तरीय खेलकुद र अन्य प्रतियोगिताआयोजना गरिने छ।
- अनौपचारिक तथा बिशेष शिक्षालाई आवश्यकताको आधारमा लागु गरिने छ।
- प्राविधिक धारमा अध्ययनरत दलित छात्रछात्राहरूलाई छात्रावृतिको व्यवस्थामा निरन्तरता दिइनेछ ।
- खेलकुदलाई व्यवस्थित गर्न पालिका स्तरीय खेलकुद समिति गठन गरी पालिका स्तरीय राष्ट्रपती खेल लगायत अन्य खेलकुद कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ एवं पालिका स्तरिय खेलमैदान निर्माण गर्ने कार्यक्रमको सुरुवात गरिने छ ।
- सामुदायिक सिकाई केन्द्र हरूलाई प्राथमिकताको आधारमा सूचना प्रविधि युक्त बनाईने छ ।
- शिक्षण सिकाईमा सुधार ल्याउन र कार्ययोजना लाई अभिलेखिकरण गर्न शिक्षक तथा विद्यालय निरीक्षकले गरेको अनुसन्धानात्मक कार्यको उचित मुल्याङ्कन गरी प्रोत्साहान गरिने छ ।
- पालिका स्तरमा खेलकुदको विकास र प्रर्वधन गर्न उपयुक्त स्थानमा खेलमैदानको संभाव्यता अध्ययन गरी खेलमैदान निर्माणकार्य सुरु गरिनेछ । पालिका स्तरिय खेलकुद समिति गठन गरि खेलकुद कार्यक्रमहरू व्यवस्थित रुपमा संचालन गरिने छ । पालिकास्तरमा अत्याधुनिक सामुदायिक पुस्तकालय निर्माणका लागि पहल गरिने छ ।

४) स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति:

- कोभिड – १९ को रोकथाम, नियन्त्रणका लागि विपद व्यवस्थापन कोषमा यथेष्ट रकम विनियोजन गरिने छ ।
- दुहुँ गाउँपालिकाको वडा नं. ४ धारीमा १५ शैया को अस्पताल स्थापना गर्न संघिय सरकारबाट निर्णय भई आगामी आ.व. देखी सोको निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।
- दुहुँ गाउँपालिका वार्ड नं. ४ फारामा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ स्थापनाको कार्य अगाडी बढाइने छ ।
- ब्रह्मदेव स्वास्थ्य चौकी अन्तरगत Birthing center को निर्माण कार्य सम्पन्न भैसकेको एवं प्राविधिक व्यवस्थापनको तयारी समेत पुरा भैसकेकोले छिट्टै संचालनमा ल्याइने छ ।
- स्वास्थ्यचौकी, गाँउघर क्लिनिक लगायत भौतिक संरचना निर्माण कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिने छ ।
- पाठेघर खसेका महिलाहरुको उपचारका लागि अपरेशन समेत हुने गरी बजेट व्यवस्थापन गरिने छ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुमा औषधी आपूर्तीको अभाव नहुने गरी बजेट व्यवस्थापन गरिने छ ।
- जेष्ठनागरिक, एकलमहिला, असक्त र अपगंता भएका ब्याक्तिहरुलाई वर्षमा एक पटक स्वास्थ्यजाचँ तथा उपचार र परामर्सकालागि घुम्ति शिविर संचालनलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- आयुर्वेद औषधालय, प्राकृतिक चिकित्सा, योग शिक्षा लगायत अन्य वैकल्पिक स्वास्थ्य पद्धति तथा औषधीको सम्भावना रहेको दुहुँ गाउँपालिकामा जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीको प्रसुती सेवा क्षमता अभिवृद्धि गरी गुणस्तरीय र सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवाको विस्तार गरिनेछ ।
- प्रयोगशाला सेवा नपुगेका स्वास्थ्य चौकीहरुमा प्रयोगशाला सेवा विस्तार गरिने छ ।
- पूर्ण संस्थागत सुत्केरी युक्त नमुना वस्ति वडा घोषण कार्यक्रम लागु गर्न पहल गरिने छ।
- नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको अनिवार्य स्वास्थ्य बिमा नीति लागु गरिने छ साथै बहुक्षेत्रीय पोषण योजनाले ईंगीत गरेका कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- उपाध्यक्षसंग महिला कार्यक्रम संचालन गरिने छ । जस्तै: सुत्केरी महिलालाई पोषण उपहार ।
- धुम्रपान तथा सुर्तिजन्य पदार्थ नियमन तथा नियमन्त्रणका लागि कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयमशेविकाहरुलाई मासिक रु. ५००/- थप प्रोत्साहन भत्ता दिइने छ ।

खानेपानी तर्फः

- खानेपानीको अभाव भइरहेका वस्ती टोलहरूमा दिगो खा.पा. योजनाहरू संचालन गर्न तथा अन्य विकास निर्माणकार्य संचालन गर्न समपुरक कोषको व्यवस्था गरिने छ ।
- यस गाउँ पालिकामा विगत देखि नै संचालनमा रहेको ग्रामिण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना अन्तरगत संचालित योजनाहरूलाई निरन्तरता दिदै परियोजना लाई निरन्तरताका लागि पहल गरिने छ ।
- व्यक्तिको स्वच्छ खानेपानीको अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न सबै खानेपानीका मुहानहरूलाई स्वतः गाउँपालिकाको स्वामित्वमा ल्याई पानीको मुहान र धाराको संरक्षण गरी एकघर एक खानेपानीको धारा निर्माण गर्ने बिगतकै नीति लाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- स्वच्छ खानेपानीको दिगो व्यवस्थापनका लागि आयोजना निर्माणको क्रममा नै निश्चित रकम मर्मत सम्भार कोषमा राखी प्रत्येक उपभोक्ताले न्युनतम रकम मासिक रूपमा जम्मा गर्नु पर्ने नीति लिदै खानेपानी आयोजनाहरू उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गरिनेछ साथै दिगोपनालाई संस्थागत गर्नका लागि मर्मत सम्भार कार्यकर्ता राखी काममा लगाउने नीति लिईने छ ।
- विगतमा निर्माण भई सञ्चालनमा रहेका खानेपानी आयोजनाहरू उपभोक्ताहरूको सहभागितामा दिगोरूपमा सञ्चालन गर्नुपर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- एक घर एक शौचालयको अवधारणालाई कडाइका साथ पालना गराउँदै आफ्नो घर अगाडि आफैले सरसफाइ गर्नुपर्ने अवधारणाको विकास गर्ने गतवर्षकै नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ र अतिआवश्यक ठाउँमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिने छ ।
- खानेपानीका योजनाहरूलाई व्यवस्थित रूपमा संचालन गर्न पालिकास्तरीय संस्थागत व्यवस्था गरि (Water Board) अवधारण लागु गर्ने र सम्पूर्ण योजनाहरू व्यवस्थित तरिकाले संचालनमा ल्याइने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- पालिका भित्र रहेका विभिन्न सार्वजनिक स्थानहरूमा पुनः भरण टैंकी (Recharge Pond) निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- खानेपानी योजनाहरूको जि.पि.एस. का माध्यमबाट तथ्याङ्क संकलन गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।
- वजारकेन्द्रको रूपमा विकास भईरहेका स्थानहरू, वडा केन्द्रहरूमा उत्पादन हुने फोहर व्यवस्थापनको गर्न फोहर व्यवस्थापन समिती गठन गरिने छ र उक्त केन्द्रहरूलाई स्वच्छ सफा र हरियाली युक्त वनाउने कार्य सबै उपभोक्ताहरूको हुने छ भन्ने बिगतको नीतिलाई निरन्तरता दिईने छ ।

- वजारको रुपमा विकास भईरहेका स्थानमा सवै उपभोक्ताहरु लाई कुहिने फोहोरलाई प्रयोग गरी करेसाबारी र नर्सरी स्थापना गर्ने अभियानलाई प्रोत्साहन गरिने छ । हरियाली वगैँचा निर्माण गर्नेलाइ पुरस्कृत गर्ने नीति लागुगरिने छ ।
- दुहु गाउँपालिकालाई पुर्ण सरसफाई उन्मुख क्षेत्र घोषणा गरिनेछ । स्वच्छता र सरसफाइलाई व्यक्ति र समुदायको पहिचानको बिषय बनाइनेछ ।
- पानीका मुहान संरक्षणका साथै पानीका स्रोतको सञ्चिती बढाउन पहल गरिने छ ।

५)महिला तथा बालबालिका सम्बन्धी नीति:

- विकास आयोजनाहरुको निर्णय प्रकृया र कार्यन्वयनमा महिला सहभागीता सुनिश्चितता कायम गर्दै लैगिंक सशक्तिकरण तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति अनुरूप महिलाको आर्थिक तथा सामाजिक शसक्तिकरणका लागि कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- लैगिंक हिंसा र मानव वेचविखन जस्ता सामाजिक अपराध जन्य कार्यलाई नियन्त्रण र निरूत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बालमैत्री पूर्वधारहरुको विकास गर्दै नेपाल सरकारले ल्याएको बाल मैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा अनुरूप स्थानीय तह तथा सरोकारवालाहरुको समन्वयमा बालश्रम मुक्त दुहुँ गाउँपालिका बनाउने नीति लिइनेछ
- बालबालिकाहरुको पोषण, हेरचाह बालश्रम,वालविवाह न्युनीकरण तथा असाह्य बालबालिकाको संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- एकल महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम लागु गरिने छ । साथै रोजगारमुखी कार्यक्रममा उनिहरुलाई समावेश गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- महिला माथि हुने सबै खाले हिंसा अन्त्यका लागि महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम लागु गरिने छ ।
- समान कामका लागि समान ज्यालाको नीति अनुरूप रोजगारीको क्षेत्रमा समान अवसर प्रदान गरिने छ ।

!

६) दलित,अपाङ्गता, जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी नीति:

- महिला, दलित, अपाङ्ग, जेष्ठनागरिक लक्षित कार्यक्रमलाई सशक्तिकरण र आयआर्जनमा योगदान पुग्ने गरि संचालन गरिने छ ।
- जातीय आधारमा हुने छुवाछुत, भेदभाव र विभेदहरूलाई न्युनीकरण गर्दै विभेद मुक्त दुहुँ गाउँपालिका निर्माण गर्न जनचेतना मुलक कार्यक्रम गरिने छ ।
- दलित र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सुनिश्चितता गर्दै लक्षित वर्गको सामाजिक तथा आर्थिक उन्नतीको लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ यस क्षेत्रका युवाहरूलाई स्वरोजगार र सरकारी सेवामा पहुचकालागि सिपमुलक तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।

७) सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति:

- दुहुँ गाउँपालिकामा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर-सरकारी संस्थाहरूको लगानीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ र गाउँपालिका सँगको सहकार्यमा कार्यक्रमहरू संचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । गैरसरकारी संस्थाहरूको कार्यमा हुन सक्ने दोहोरोपन हटाउन, समन्वय र सहकार्य अभिवृद्धि गर्न गाउँपालिकाले विशेष संयन्त्र बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- अल्पकालिन रुपमा संचालनमा ल्याएका पाँच वटै वडाहरूका घुम्ति पसलहरूलाई थप सुदृढीकरण गरिने छ ।
- गाउँपालिकामा स्थापना भएका सुपथ मुल्य पसलहरूलाई थप बजेटको व्यवस्थागरी सुदृढ गरिने छ ।
- टोल सुधार कार्यक्रममालाई परिमार्जन सहितगैर सरकारी संस्था परिचालनको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सहकारी संस्थाहरूको क्षमता बिकास गर्न प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ, वचत परिचालन तथा आय आर्जन क्षेत्रमा सहकारी संस्थाहरू सित सहकार्य गरिने छ ।
- वचत कार्यलाई प्रोत्सान गर्न एक घर एक खाता कार्यक्रम लागु गरिने नीति लिइने छ ।

८) विद्युत/उर्जा संचार सम्बन्धी नीति:

- साना जलविद्युत योजनाहरूलाई व्यवस्थित र नियमन गरिनेछ, राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण लाइन विस्तारलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- दुहुँ गाउँपालिका वार्ड नं. १ पिपलचौरीमा एल.टी. लाइन विस्तार भएको र सुत्खोला लगायत अन्य वडाहरूमा २ वर्ष भित्र एल.टी. लाइन विस्तार गर्न पहल गरिने छ ।

- एफ एम सामुदायिक रेडियो विकासको नीति लिइने छ ।
- दम्दाकोट टावरमा 4G लाइन जडान गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- दुहुँ गाउँपालिका भित्र वायु उर्जा प्रणाली विकासका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ ।

१) पर्यटन प्रवर्द्धन तथा धार्मिक एवं सांस्कृतिक नीति:

- गर्खाविन्गा बालउद्यान र शिद्धोपी भ्यु टावर निर्माण कार्य आ.व. २०७७।०७८ भित्र सम्पन्न गरिने छ ।
- दुहुँ क्षेत्रको धार्मिक सांस्कृतिक प्रवर्द्धन गर्न लागत सहभागिताको आधारमा मठमन्दिर जिर्णोद्धार, भेष, भुषा, कला संस्कृति संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरिने छ दुहुँ गाउँपालिकामा सबै संस्कृति, परम्परा, भेष भुषा र पहिचान झल्कने गरी संग्राहलय स्थापना गर्ने प्रकृया अघि बढाइनेछ ।
- निर्माणाधिन थल सिलिङचौरा पुलमा बन्जी जम्प जडान गर्न डि पि आर भई गाउँपालिकाको स्रोत र अन्य दाताहरु संग समेत सहयोग प्राप्त गरी बन्जी जम्प संरचना निर्माण प्रकृत्यालाई विविध कारणले यस आ.व. मा सम्पन्न गर्न सकिएन उक्त कार्य आगामी आ.व. मा सम्पन्न गरिने छ । उक्त पुलमा बन्जी जम्प जडान गर्ने कार्य पनि आगामी आ.व. देखि गरिने छ ।
- पर्यटकीय स्थल मार्ग र वरीपरीको क्षेत्रमा होम स्टे पाहुना घर निर्माण गर्ने र पर्यटक मैत्री गाउँपालिका बनाउन पहल गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका प्रयटकीय स्थल शिद्धोपी, ब्रह्मदह, पासादह लगायतका क्षेत्रको संरक्षण तथा सम्बर्द्धनका साथै बृहत्तर विकासको गुर्योजना तयार गरि मुख्य प्रयटकीय क्षेत्रका रुपमा अगाडी बढाउने नीति लिइएको छ ।
- पर्यटकीयक्षेत्रहरूमाहोटल, लज, रिर्सोर्ट खोल्न नीजी- सार्वजनिक साझेदारीमा पर्यटकीय स्थलहरूको प्राकृतिक सौर्दर्यतामा खलल पुर्याउन नदिने र स्वच्छता तथा सरसफाईमा विशेष ध्यान दिन आवश्यक पहल गर्ने नीति लिइने छ।
- दुहुँ गाउँपालिका भित्रपर्ने ऐतिहासिक, पुरातात्विक सांस्कृतिक, धार्मिक, सम्पदाहरूको अध्ययन अनुसान्धान गरी संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइने छ ।
- यस गाउँपालिका भित्रका मठमन्दिर हरुमा मन्दिर व्यवस्थापन समिति गठन गरी मन्दिरको आम्दानिलाई व्यवस्थित गराईने छ । मन्दिर हाता भित्र भौतिक पुर्वाधार निर्माण लगायतका अन्य कार्यहरू सोही समिति संगको साझेदारीमा सम्पन्न गर्ने नीति लिइएको छ ।
- दुहुँ गाउँपालिकाको श्रीबगडमा प्रवेशद्वार निर्माण कार्य गरिने छ ।

१०) सुशासन सम्बन्धी नीति:

- सुशासनका आधारभूत पक्षहरू उत्तरदायित्व, जवाफदेयिहता, पारदर्शीता, जनसहभागीता र सामाजिक भावनालाई प्रवर्द्धन गर्दै सेवाग्राहीहरूलाई सुशासनको अनुभूती दिलाउन गाउँपालिका तथा वडाहरूबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाह तथा सञ्चालित आयोजनाहरू तथा कार्यक्रमहरूको सार्वजनिक सुनुवाई, आयोजना स्थलमै भुक्तानी(सार्वजनिक लेखापरिक्षण) परिक्षण सामाजिक परिक्षणलाई निरन्तरता दिदै कामका आधारमा रकम भुक्तानी गरिने नीति लाई निरन्तरता दिएको छ ।
- राज्यको चौथो अंग पत्रकारिता मार्फत जवाफदेहिता, अनुगमन, सार्वजनिकरण तथा पारदर्शिता कायम गर्ने बिगतको नीति अगाडि सारिनेछ।
- गाउँपालिकाको विस्तृत पाश्चचित्र बनाउने र गाउँपालिकाको आफ्नै वेव साईटका माध्यम वाट गाउँपालिकाको विस्तृत विवरण तथा सुचनाहरू सार्वजनिक गर्ने प्रक्रिया थालि सकेको छ, यसलाई सुदृढिकरण गर्दै लगिने छ ।
- दुहुँ गाउँपालिकाको डिजिटल भिलेज प्रोफाइल निर्माण गर्ने कार्यको थालनी गरिने छ ।
- गाँउपालिकाको न्याय सम्पादनकार्यलाई प्रभावकारी बनाउन न्यायिक समितिको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्य लाई निरन्तरता दिइने छ ।
- गाउँपालिका मातहत रहेका कार्यालयहरूमा कर्मचारीहरूको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरी जनमुखी प्रशासनको प्रत्याभूती दिने कार्य निरन्तर गरिने छ ।
- कर्मचारीहरू तथा जनप्रतिनिधीहरूका लागि क्षमता विकास तालिम, पुनर्ताजकी तालिम व्यवस्था गरिने छ ।
- उत्कृष्ट कार्यसम्पादनको आधारमा गाँउपालिका अन्तरगत कार्यरत एक जना कर्मचारीलाई उत्कृष्ट पालिका सेवा पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ ।
- तेस्रो पक्षवाट गरिने सार्वजनिक सुनुवाइ, सार्वजनिक लेखा परीक्षणकार्यलाई चौमासिकरूपमा निरन्तर संचालन गरिने छ ।
- सुशासनको प्रत्याभूती गर्न प्रत्येक्ष जनगुनासो सुनुवाइ का लागि जनता संग अध्यक्ष कार्यक्रम संचालन गरिने छ, र गाँउपालिका कार्यालयमा हेल्प डेस्क स्थापना गरिने छ।
- गाँउपालिकाले गरेका निर्णयहरू तथा क्रियाकलापहरू आमजनतामा सहज सम्प्रेषण गर्न पालिकाको वेवसाइट नियमित अद्यावधिक गर्ने, गाँउपालिका तथा वडाकार्यालयहरूको सूचनापाटीलाई नियमित अद्यावधिक गर्नेकार्यलाई व्यवस्थित गरिने छ । आर्थिक वर्षका सम्पूर्ण कार्यक्रमहरू बजेट सहित गाँउपालिकाको वेभसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिने छ ।

- राजस्व परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउन करदाता अभिमुखीकरण, प्रोत्सान तथा दण्ड पुरस्कारको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा पालिकास्तरबाट संचालित कार्यक्रमहरूको कार्यप्रगतिका साथै वृस्तृत जानकारी सहितको पार्श चित्र निर्माण गरि सम्पूर्ण सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालय, प्रदेश र संघिय कार्यालयहरूमा समेत उपलब्ध गराइने छ ।
- बजार अनुगमन तथा व्यवस्थापनलाई वर्षमा तीन पटक गर्ने गरी कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।
- नव नियुक्त कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्नका लागि तालिमको व्यवस्थापन गरिने छ । कर्मचारीहरूको आचारसंहिता निर्माण गरि कामको मुल्याङ्कनको आधारमा पुरष्कार र दण्डको व्यवस्था गरिने छ ।
- छिटो छरितो सरल र प्रभावकारी सेवा प्रभावका निम्ती कर्मचारीहरूका लागि श्रोत साधनको व्यवस्था गरिने छ
- कर्मचारीहरूको त्रैमासिक रुपमा कार्य प्रगति समिक्षा गरिनुका साथै कार्य विवरण सहित कामको बाँडफाँड गरिने कार्य अगाडी बढाइने छ ।
- पुरष्कार र दण्डको अभिलेख राखिने पद्धतिको विकास गरिने छ ।
- संगठन विकास तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (O & M) गर्ने कार्य यस वर्ष प्रारम्भ भएको छ । आगामी आ.व. मा सम्पन्न गरिने छ ।
- व्यवसाय दर्ता प्रकृत्यालाई अनिवार्य गरी सबै व्यवसायीलाई यस प्रति सचेत गराइने छ ।

११) भौतिक पूर्वधार सम्बन्धी नीति:

- गाउँ पालिका तथा वडा कार्यालयको प्रशासनिक भवन निर्माणको लागि जग्गा प्राप्त भैसकेकोले आ.व. २०७७/०७८ देखि कार्यालय भवन निर्माणको काम प्रारम्भ गरिने छ । कार्यालय भवनको बोलपत्रको प्रकृत्या सम्पन्न भैसकेको छ । वडा नं. ४ को शाखा कार्यालय र ५ को वडा कार्यालय भवनको निर्माण कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत प्रारम्भ भैसकेको छ ।
- “गाँउपालिका अध्यक्ष सडक विस्तार अभियान” अन्तरगत जोशीगाँउ फारा सडक र हिकिला सिद्धटोपी सडक अगाडी बढाइने छ तथा थप डिपीआर बनेका सडकहरूको पनि सुरुवात गरिने छ । र बाकी रहेका सडकहरूको थप डि.पि.आर. गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र सरकारी, गैर सरकारी र व्याक्तिगत पहलमा निर्माण गरिने घर गोदाम भवन हरुमा नेपाल सरकार बाट जारी गरेको भवन संहिता आगामी आ.व. देखि कडाइका साथ लागु गरिने छ।
- स्थानिय स्तरमा दररेट तयार गर्दा भौगोलिक सुगमता र दुर्गम क्षेत्रको ढुवानी सम्बन्धी व्यवस्था मिलाईने छ ।

- दार्चला तिकर सडकको स्तरोन्नतीका लागि सम्बन्धित निकायमा आवश्यक पहल गरिने छ, दुहुँ गाउँपालिका सम्मको यातायातलाई सहज बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गर्न सम्बन्धीत निकायलाई अनुरोध गरिने छ ।
- चालु आर्थिक वर्षमा चीन सरकारको सहयोगमा उत्तरी क्षेत्र पूर्वाधार विकास कार्यक्रम संचालन हुने भनि लेखी आएको हुदा सो कार्यक्रमलाई आगामी आ.व. देखि कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- दुहुँ गाउँपालिका भित्र रहेका डकर्मीहरूलाई तालिम दिइने नीति लिइने छ ।
- एकिकृत भु-उपयोग योजना निर्माण गरिने छ ।
- जोखिमयुक्त बस्तिहरूको तथ्याङ्क संकलन गरिने छ ।
- पालिका भित्र रहेका सार्वजनिक जग्गाहरूको पहिचान गरी अभिलेख राखिने छ ।
- भवन आचारसंहिता तथा मापदण्ड निर्देशिका निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।
- गाउँपालिका स्तरीय बसपार्क र हेलीप्याड निर्माण कार्यको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने कार्य अगाडी बढाइने छ ।
- हेल्थिटाससंगको सहकार्यमा मागको आधारमा आवश्यक झो.पु. निर्माण गरिने छ ।

२. मुख्य मुख्य आयोजना र क्रियाकलापहरू:

१. उपाध्यक्ष युवा स्वरोजगारी कार्यक्रमलाई थप परिमार्जन सहित निरन्तरता दिइने छ ।
२. गाँउपालिका अध्यक्ष सडक निर्माण कार्यक्रम: जोशी गाँउ फारा सडक तथा हिकिला सिद्धटोपी सडकलाई प्राथमिकतामा राख्दै थप सडकहरूको निर्माण कार्य समेत अगाडी बढाइने छ ।
३. कक्षा कोठामा शिक्षक विद्यालयमा अभिभावक कार्यक्रम: सामुदायिक विद्यालयहरू सुधारको लागि गत आ.व. देखि संचालित कक्षा कोठामा शिक्षक विद्यालयमा अभिभावक कार्यक्रमलाई थप परिमार्जन सहित कार्यान्वयन गरिने छ ।
४. थल सिलिड.चौरा बहुउद्देश्यीय पुलनिर्माण: दुहुँ क्षेत्रको पर्यटन विकासको कोसे ढुङ्गा सावित हुने अपेक्षा साथ सुरु गरिएको थल सिलिड.चौरा बहुउद्देश्यीय पुलको निर्माणकार्य आगामी आ.व. मा सम्पन्न गरिने छ ।
५. दुहुँ विकास गुरुयोजना: दुहुँ विकास गुरु योजना निर्माण भै सकेकोले तिव्रताका साथ यसको कार्यान्वयन गरिने छ
६. वडा अध्यक्ष टोल सुधार कार्यक्रम: गैर सरकारी संस्थासंगको सहकार्यमा वडा अध्यक्ष टोल सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
७. कृषि र पशु क्षेत्रमा एक टोल एक उत्पादन कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइने छ ।

८. पाठेघर खसेका महिलाहरूको पाठेघरको उपचारमा अपरेसन समेत हुने गरि आवश्यक रकम विनियोजन गरिने छ ।
९. गाउँपालिका भित्रका अति विपन्न घरधुरीमा कोभिड – १९ बाट परेको प्रभावलाई कम गर्न तथा जीवनशैली सामान्य बनाउन कामका लागि खाद्यान्न कार्यक्रम लागु गरिने छ ।
१०. कोभिड – १९ बाट प्रत्यक्ष प्रभावित तथा आप्रवाशनबाट घर फर्किएर आफ्नै गाउँमा व्यवसाय गर्न इच्छुक युवा बेरोजगारहरूका लागि आवश्यकतामा आधारित रोजगार मुलक कृयाकलाप संचालन गर्न अनुदान तथा ऋण सहूलियत खाले कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
११. विश्व माहामारीको रुपमा फैलिरहेको कोभिड – १९ को प्रभावबाट प्रभावित जनसमुदायमा भोगमरी तथा खाद्यान्न आपूर्तीमा असहजता हुन नदिन प्रत्येक वडाबाट संचालित सुपथ मुल्य पसलहरूमा सामानको भाडा सुन्य गरि सुपथ मुल्यमा खाद्यान्न उपलब्ध गराइने छ ।
१२. बालविकास केन्द्रका शिक्षिकाहरूका लागि मासिक रु. ५००/- थप प्रोत्साहन दिइने छ ।
१३. महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरूलाई मासिक रु. ५००/- थप प्रोत्साहन सुविधा दिइने छ ।
१४. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा सुचिकृत भएका बेरोजगारहरूलाई पालिका स्तरीय अन्य योजनाहरूमा प्राथमिकताका साथ काममा लगाइने नीति लिइने छ ।
- अन्तमा, विश्वभर फैलिरहेको कोरोना भाइरसको प्रभावबाट हामी पनि अछुतो रहन सक्दैनौ यस रोगबाट लड्नको लागि हामीमा उच्च दृढशक्ति, सकारात्मक सोच, समाजिक दुरीको आवश्यकता पर्दछ । यि सबै उपायहरु अवलम्बन गरेमा अवश्यनै कोरोना माथि विजय प्राप्त गर्न सकिने छ भन्ने अपेक्षाका साथ विदा हुन्छु । Stay Home ! Stay Safe !

धन्यवाद !